

Vanguelis (Βαγγέλης) (1943-2022)

Fotografia: Creative Commons

«La música no és l'expressió més noble del so de l'Univers.
La música és l'Univers mateix».

Nascut a Agrià, antic municipi annexat avui a la ciutat de Volos, Evànguelos Odisseas Papathanassiou (Ευάγγελος Οδυσσέας Παπαθανασίου), va morir a París aquest proppassat maig acabats de complir els setanta-nou anys.

De formació autodidàctica, aprengué a tocar el piano a quatre anys i a «experimentar» noves textures, sons i timbres (segons sembla, introduïa dins el piano del seu pare culleres, gots i tota mena d'objectes per tal de modificar-ne el so). No és d'estranyar que fos un dels primers músics que, als anys seixanta, ja treballava amb el nou i revolucionari orgue Hammond.

La seva vasta producció va més enllà del que es podria denominar «eclèctica», per tal com sabia fer, magistralment i amb inusitat bon gust, síntesi de totes les músiques, des de la música tradicional i religiosa grega fins al jazz, el blues o la música *new age*, aconseguint, com pocs ho han sabut fer, un caràcter universal que corrobora les seves pròpies paraules: la música no té límits territorials ni lingüístics.

Al llarg de més de quatre dècades, Vanguelis va produir un ric treball amb més de 40 àlbums editats, als quals cal afegir composicions per a ballet, representacions teatrals, actes culturals i accions solidàries.

A principis dels anys seixanta formà el seu primer grup, *Formynx*. Més endavant, juntament amb Lukàs Sideràs i el seu cosí, el cantant Demis Russos, formà un nou grup, *Aphrodite's Child*, amb el qual va conèixer l'èxit a escala mundial. Durant aquesta època el grup va veure's obligat a exiliar-se a Londres i, posteriorment, el 1967, a París a causa del cop d'estat anomenat «dels coronels».

Encasellat primerament per la crítica dins l'anomenat «rock psicodèlic progressiu», va saber crear un estil i un llenguatge musical propi allunyat de qualsevol etiqueta que no fos la de ser un dels pioners avantguardistes de la música electrònica.

L'any 1975 va decidir traslladar-se a Londres i va fundar Nemo Studios, un gran estudi de gravació que li permeté d'experimentar sense cap mena de limitació les seves idees musicals. El reconeixement internacional li va venir en crear la música incidental per a la sèrie documental de divulgació científica *Cosmos: A Personal Voyage* (1980) de l'astrofísic Carl Sagan.

A més d'escriure la música d'innumerables documentals i sèries televisives, un dels seus treballs més sòlids i reconeguts han estat les bandes sonores per a dotze pel·lícules. Lluny de semblar una música molt freda i distant per l'ús de sintetitzadors i d'altres recursos tècnics, Vanguelis va aconseguir emocionar el públic amb la commovedora banda sonora per a la pel·lícula de Costa-Gavras *Missing* (1982). Segurament la seva trajectòria estarà marcada sempre per l'Oscar a la millor banda sonora, que va obtenir l'any 1982 per l'olímpica *Chariots of Fire* del director britànic Hugh Hudson, tot i que la partitura per a la pel·lícula de ciència-ficció de Ridley Scott, *Blade Runner*, estrenada el mateix 1982, ha esdevingut —juntament amb la pel·lícula— objecte de culte per la seva qualitat i per la seva profunda comunió amb la narració visual.

Malgrat ser de caràcter molt reservat i gens procliu a mostrar-se en públic, tret dels nombrosos concerts en directe, els seus amics apreciaven la seva bonhomia, una vasta cultura humanística i científica i la seva passió per l'art. No oblidem que també era pintor, i va ser València la ciutat que el 2003 va acollir la seva primera exposició, amb una setantena d'obres.

JOAN-CARLES BLANCO